

STEMONITIS FUSCA ROTH,
eene in komkommerbakken schadelijke Slijmzwam.

(Hierbij Plaat VIII.)

In den Vlen jaargang (1901) komt op bl. 65—72 een opstel van mijne hand voor, getiteld „Slijmzwammen, schadelijk in plantenkassen en bakken.” Reeds in dat opstel werd melding gemaakt van het schadelijk optreden van *Stemonitis fusca* Roth op stekken van *Heliotropiums*. In den Xllen jaargang (1907) werd op bl. 40, in het jaarverslag van het Instituut voor phytopathologie over 1906, meegedeeld, dat dezelfde soort van slijmzwam in het Westland werd aangetroffen op komkommerbladeren in bakken. De Heer Wiersma, die mij bladeren, waarop deze saprophyt voorkwam, toezond, schreef mij: „De planten gaan geheel weg.” De schade was dus bijzonder groot, hetgeen wel vooral dááaraan was toe te schrijven, dat de bladeren reeds in jeugdigen toestand geheel met de slijmzwam werden overdekt, zoodat hun lucht en licht werd benomen, en zij geheel „verstikten.”

Op Plaat VIII nu vindt men eene door den Heer B. Smit, amanuensis aan het Instituut voor phytopathologie, vervaardigde photographie, waarop zijn voorgesteld een blad en een bladsteel eener komkommerplant, beide over een groot gedeelte van hunne oppervlakte bedekt met de donker gekleurde sporenvruchtjes van *Stemonitis fusca*. De slijmachtige massa (het „plasmodium”), die aanvankelijk de bladeren bedekte, is geheel verdwenen, en veranderd in dicht opeengehoopte, langwerpige, op een steeltje geplaatste, donkerbruine sporangiën, waaruit bij 't heen en weer bewegen van een aangetast blad, een donker violetbruin poeder uitstuift, bestaande uit milliarden sporen. In de figuren op Plaat VIII is duidelijk te zien, dat de donkere massa, die de bladeren bedekt, uit een groot aantal langwerpige (men zou bijkans zeggen: „draadvormige”) lichamen is samengesteld.

Stemonitis fusca komt ook buiten, in de vrije natuur, op allerlei doode zelfstandigheden voor, vooral veel in de bosschen

op afgestorven stammen, het meest op die van beuken- en naaldboomen. Ook op paardenmest kan deze slijmzwam leven; en zonder twijfel heeft zij zich van uit den paardenmest der bakken over de bladeren der daarin geteelde komkommerplanten verbreid. In zoo'n bak zijn alle gegevens voor rijkelijke vermeerdering van slijmzwammen aanwezig: doode organische stof, vochtige atmosfeer en hooge temperatuur. De vochtige atmosfeer is ook oorzaak, dat de slijmzwam uit de met paardenmest gemengde aarde der bakken uitkruipt en zich aan de oppervlakte voortbeweegt, waarbij dan weldra ook de bladeren er mee overdekt worden.

Wageningen, November 1908.

J. RITZEMA BOS.

